

KONKURENCES PADOME

Elizabetes ielā 41/43, Rīga, LV-1010 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 19

2002.gada 17. aprīlī

Prot. Nr.14, 2.§)

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lietā Nr.69/02/05/1 "Par SIA "Latvijas Elektroniskais pasts" 18.02.2002. iesniegumu"

Konkurences padome 18.02.2002. saņēma SIA "Latvijas Elektroniskais pasts" 18.02.2002. iesniegumu "*Par BO va/s "Latvijas pasts" nevienādu noteikumu piemērošanu ekvivalentos darījumos ar citiem tirgus dalībniekiem*" (turpmāk tekstā - "iesniegums"), kurā norādīts uz iespējamo Konkurences likuma 13.panta un Ministru kabineta 23.05.1995. noteikumu Nr.131 "Par pasta pakalpojumu tarifiem" pārkāpumu bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības "Latvijas pasts" (turpmāk tekstā - "Latvijas pasts") darbībā, pieņemot, pārsūtot un izsniedzot valsts robežās iekšzemes vēstuļu korespondences sūtījumus - vēstules, bandroles un sīkpakas.

Iesniegumā norādīts, ka Latvijas pasts piemēro nevienādus pakalpojumu tarifus un nevienādus atlaižu principus, slēdzot sadarbības līgumus ar dažādām juridiskām personām, tādējādi radot nevienlīdzīgus noteikumus ekvivalentos darījumos ar dažādiem tirgus dalībniekiem un radot konkurences ziņā tiem nelabvēlīgus apstākļus, kā piemēru minot starp Latvijas pastu un a/s "Preses nams" 03.12.2001. noslēgto līgumu Nr. PA36-14.6/1 un starp Latvijas pastu un Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūtu 24.01.2002. noslēgto līgumu Nr.PA36-14.6/16 par žurnālu piegādi adresātiem.

Iesniegumā minēts, ka līgumos piemērotie tarifi neatbilst Ministru kabineta 23.05.1995. noteikumos Nr.131 "Par pasta pakalpojumu tarifiem" noteiktajiem tarifiem par vienkāršu bandroļu sūtīšanu.

Konkurences padome, izvērtējot iesniegumā ietverto un papildus iegūto informāciju,

konstatēja:

Saskaņā ar Latvijas pasta statūtiem bezpeļņas organizācija valsts akciju sabiedrība "Latvijas pasts" ir neprivatizējama valsts akciju sabiedrība, kuras pamatkapitāls pieder valstij. Latvijas pasta darbību reglamentē Pasta likums, likums

“Par akciju sabiedrībām”, likums “Par bezpeļņas organizāciju”, Ministru kabineta 29.08.1995. noteikumi Nr.265 “Pasta noteikumi” un citi normatīvie akti, kā arī statūti.

Ministru kabineta 23.05.1995. noteikumu Nr.131 "Par pasta pakalpojumu tarifiem" pielikuma 1.3.punktā, kurā noteikti tarifi vienkāršu un ierakstītu bandroļu sūtīšanai, ar terminu “bandrole” apzīmēts pasta sūtījumu veids. Tas atbilst Pasta likuma 4.panta pirmās daļas noteikumiem par vēstuļu korespondences sūtījumiem, kas ietver vēstules, pastkartes, bandroles un sīkpakas, kuru sūtīšanas pakalpojumu sniegšanā valsts robežās Latvijas pastam ir monopoltiesības.

Pasta likuma 22.panta trešās daļas 2.punktā noteikts, ka Latvijas pastam ir tiesības papildus šā likuma 4.pantā minētajiem pasta monopolpakalpojumiem izdarīt arī citas ar pasta sūtījumiem savienojamas operācijas, tai skaitā pieņemt periodisko preses izdevumu pasūtījumus un veikt preses izdevumu piegādi abonentiem. Saskaņā ar Pasta likuma 9.panta pirmās daļas noteikumiem šie pakalpojumi tiek apmaksāti pēc tarifiem, ko noteicis Latvijas pasts, bet saskaņā ar Latvijas pasta statūtiem minētos tarifus ir tiesīga noteikt Latvijas pasta valde. No Pasta likuma 9.panta pirmās daļas izriet, ka tarifi par preses izdevumu piegādi var būt atšķirīgi no normatīvajos aktos noteiktajiem pasta monopolpakalpojumu tarifiem. Preses izdevumu piegādes pakalpojumu sniegšanas noteikumus, tātad arī cenas, nosaka tirgus un tāpēc preses izdevumu piegādes pakalpojumi ir nošķirami no bandroļu sūtīšanas, kas ir monopolpakalpojums, kura cenas tiek noteiktas administratīvi. Bez tam bandroļu sūtījumi tiek lietoti visu iespieddarbu, tai skaitā grāmatu, brošūru, diplomdarbu, žurnālu u.c. neregulāriem sūtījumiem. Savukārt preses izdevumu piegāde tiek attiecināta tikai uz presi – laikrakstiem, žurnāliem, biļeteniem un citiem periodiskajiem izdevumiem. Atšķirībā no bandroļu sūtījumiem preses izdevumu piegādi raksturo regularitāte un noteikts apjoms saskaņā ar līgumu.

Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē konkrētais tirgus, kurā darbojas Latvijas pasts, sniedzot preses izdevumu piegādes pakalpojumus, ir preses izdevumu piegādes gala patērētājiem (ieskaitot abonēšanu) pakalpojumu sniegšana Latvijas Republikas teritorijā, kas atbilst Pasta likuma 22.panta trešās daļas 2.punktā noteiktajam pakalpojumu veidam. Saskaņā ar Latvijas pasta sniegto informāciju Latvijas pasta tirgus daļa preses izdevumu piegādes pakalpojumu sniegšanas tirgū ir aptuveni 60%, kas atbilst Konkurences likuma 1.panta 1.punkta noteikumiem par tirgus dalībnieka atrašanos dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū.

Latvijas pasts iesniedza Konkurences padomei preses izdevumu piegādes tarifus, kas apstiprināti Latvijas pasta valdes sēdēs 19.08.1999., protokols Nr.67, un 11.08.2000., protokols Nr.111 (26.02.2002. vēstule Nr. 01-17.1/354). Piegādes tarifi noteikti divām pakalpojumu grupām: par abonēto preses izdevumu piegādi abonentiem un par preses izdevumu, kuri nav iekļauti laikrakstu un žurnālu katalogā, bet kuri iznāk regulāri un nelielās tirāžās, piegādi.

Abonēto laikrakstu un žurnālu piegādes tarifi noteikti trīs piegādes attālumu zonām. Laikrakstu piegādes tarifi katrā zonā noteikti divām grupām: laikrakstiem ar abonentiem piegādāto skaitu 2000 - 15000 mēnesī un laikrakstiem ar abonentiem piegādāto skaitu 15000 un vairāk mēnesī. Katrā grupā atsevišķi noteikti dienas laikrakstu un nedēļas laikrakstu piegādes tarifi atkarībā no laikraksta eksemplāra apjoma. Žurnālu piegādes tarifi katrā zonā noteikti divām grupām: žurnāliem ar abonentiem piegādāto skaitu 600 – 2000 mēnesī un žurnāliem ar abonentiem piegādāto skaitu vairāk kā 2000 mēnesī. Katrā grupā atsevišķi noteikti tarifi A4 formāta žurnāliem ar apjomu līdz 48 lappusēm vai ar apjomu līdz 96 lappusēm un žurnāliem, kuru formāts lielāks par A4 vai apjoms lielāks par 96 lappusēm.

Abonēšanas katalogā netiek iekļauti laikraksti, kuru mēneša kopējā tirāža ir mazāka par 2000 eksemplāriem, un žurnāli, kuru mēneša kopējā tirāža ir mazāka par 600 eksemplāriem. Par šo preses izdevumu regulāru piegādi noteikti tarifi divām attāluma zonām - Rīga vai pārējā Latvijas teritorija. Katrā zonā noteikti desmit tarifi, kas atkarīgi no preses izdevuma eksemplāra svara.

Starp Latvijas pastu un a/s "Preses nams" 03.12.2001. noslēgtajā līgumā Nr.PA36-14.6/1 par žurnāla "Baltijskij Kurs/The Baltic Course" piegādi noteikti tarifi: Ls 0,18 par katru žurnāla eksemplāru adresātiem Rīgā un Ls 0,27 par katru žurnāla eksemplāru adresātiem Latvijas Republikas teritorijā, ja vienā reizē piegādā ne mazāk kā 300 žurnāla eksemplāru un viena sūtījuma svars nepārsniedz 250 gramus. Savukārt 24.01.2002. līgumā Nr.PA36-14.6/16 starp Latvijas pastu un Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūtu par žurnāla "Agro Pols" piegādi noteikti tarifi: Ls 0,13 par katru žurnāla eksemplāru adresātiem Rīgā un Ls 0,21 par katru žurnāla eksemplāru adresātiem Latvijas Republikas teritorijā, ja vienā reizē piegādā ne mazāk kā 300 žurnāla eksemplāru un viena sūtījuma svars nepārsniedz 80 gramus. Līgumos iekļautie tarifi atbilst Latvijas pasta valdes 19.08.1999. sēdē (protokols Nr.67) apstiprinātajiem tarifiem.

Latvijas pasts sniedza skaidrojumu par termina "bandrole" nozīmi līgumos par preses izdevumu, kas nav iekļauti abonēšanas katalogā, piegādi: ar terminu "bandrole" apzīmē iesaiņojuma veidu, jo saskaņā ar līgumu preses izdevēji nodod Latvijas pastam iesaiņotus preses izdevumus, kas sašķiroti pa rajoniem un pasta nodaļām.

Konkurences padome secina, ka līgumos noteiktie pakalpojumi atbilst Pasta likuma 22.panta trešās daļas 2.punktā minētajiem preses izdevumu piegādes pakalpojumiem, jo tie saistīti ar periodisku preses izdevumu piegādi noteiktā apjomā – ne mazāk kā 300 eksemplāru vienā reizē. Ar terminu "bandrole" līgumslēdzēji apzīmējuši periodiskā preses izdevuma iesaiņojumu, tāpēc minēto preses izdevumu piegādes pakalpojumi nav uzskatāmi par vēstuļu korespondences sūtīšanas pakalpojumiem Pasta likuma izpratnē, un tiem var nepiemērot Ministru kabineta 23.05.1995. noteikumus Nr.131 "Par pasta pakalpojumu tarifiem". Iesniegumā minētie līgumi nav vērtējami kā ekvivalenti, jo tajos iekļautie nosacījumi par piegādājamā žurnāla eksemplāra svaru ir atšķirīgi.

Bez tam Konkurences padome izvērtēja spēkā esošos Latvijas pasta līgumus ar dažādiem preses izdevējiem un konstatēja, ka par preses izdevumu piegādes pakalpojumiem Latvijas pasts piemēro valdes noteiktos tarifus, kuru piemērošanas kritēriji ir: abonētajiem preses izdevumiem - periodiskums, tirāža, eksemplāra apjoms un piegādes attāluma zona, bet abonēšanas katalogā neiekļautajiem preses izdevumiem - eksemplāra svars un piegādes attāluma zona.

Konkurences padome atzīst, ka Latvijas pasta valdes noteiktos preses izdevumu piegādes tarifus nevar uzskatīt par diskriminējošiem, jo tie atkarīgi no piegādes apjoma un attāluma.

Konkurences padome atzīst par nepamatotu iesniegumā minēto norādi, ka Latvijas pasts piemēro nevienlīdzīgus noteikumus ekvivalentos darījumos ar dažādiem tirgus dalībniekiem, jo, izvērtējot Latvijas pasta noslēgtos līgumus ar dažādiem preses izdevējiem par preses izdevumu piegādi, nav iegūti pierādījumi par nevienlīdzīgu vai diskriminējošu noteikumu piemērošanu.

Saskaņā ar Pasta likuma 4.panta pirmo daļu Latvijas pastam ir monopoltiesības pieņemt, pārsūtīt un izsniegt valsts robežās gan iekšzemes, gan

starptautiskos vēstuļu korespondences sūtījumus - vēstules, pastkartes, bandroles un sīkpakas. Pasta pakalpojumi saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" ir valsts regulējami sabiedriskie pakalpojumi, kuru tarifus nosaka saskaņā ar Ministru kabineta 23.05.1995. noteikumiem Nr.131 "Par pasta pakalpojumu tarifiem". Savukārt Ministru kabineta 03.07.2001. noteikumu Nr.297 "Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem" 7.punkts nosaka, ka pasta nozarē nepieciešams regulēt šādus iekšzemes un starptautiskos pasta sūtījumus: vienkāršās pastkartes, vienkāršās vēstules, vienkāršās bandroles, vienkāršās sīkpakas.

Tādējādi Latvijas pasts, sniedzot vēstuļu korespondences sūtījumu pakalpojumus, darbojas kā sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs valsts regulējamā nozarē, ko saskaņā ar likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 6.panta pirmo daļu un 7.panta otro daļu regulē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija.

Ministru kabineta 23.05.1995. noteikumu Nr.131 "Par pasta pakalpojumu tarifiem" 5.punktā noteikts, ka Latvijas pastam ir tiesības pazemināt regulējamo pakalpojumu tarifus.

Konkurences padome, ar mērķi izvērtēt, vai Latvijas pasts, izmantojot minētās tiesības, nepiemēro diskriminējošu tarifu atlaižu politiku, kas var negatīvi ietekmēt konkurenci saistītajos tirgos, iepazīnās ar vēstuļu korespondences sūtījumu tarifu atlaižu piemērošanas principiem, kas noteikti ar Latvijas pasta akcionāru pilnsapulces 27.08.1997. lēmumu, protokols Nr.4, apstiprinātajā Nolikumā cenu un tarifu atlaižu piešķiršanai, akcionāru pilnsapulces 28.12.2001. protokolā Nr.38, valdes sēdes 30.01.1998. protokolā Nr.9 un valdes sēdes 26.02.2002. protokolā Nr.178. (21.03.2002. vēstule Nr.01-17.1/497).

Saskaņā ar minēto Nolikumu un lēmumiem, sniedzot vēstuļu korespondences sūtījumu pakalpojumus, Latvijas pasts piemēro tarifu atlaides 3%, 5%, 7% - 15% no kopējās summas, atkarībā no sūtījumu daudzuma - ja sūtījumu skaits vienā sūtīšanas reizē pārsniedz attiecīgi 1000; 5000; 10 000 vienības. Klientiem, kuri regulāri izmanto pasta pakalpojumus, piemēro atlaides atkarībā no sūtījumu skaita vienā mēnesī: vairāk kā 10 000 vienības - 5% no kopējās summas;

vairāk kā 25 000 vienības - 7% - 15% no kopējās summas;

vairāk kā 50 000 vienības - 10% - 20% no kopējās summas;

Papildu atlaides 3,75% - 7,5% no kopējās summas var piešķirt, ja klients saviem spēkiem veic vēstuļu šķirošanu pēc pasta indeksiem. Papildu atlaidi 10% apmērā no ar atlaidi aprēķinātās summas var piešķirt par pakalpojumu izmantošanu lielos apmēros, ja vairāk kā 50% sūtījumu adresēti saņēmējiem Rīgas pilsētā vai rajonā.

Par pakalpojumu izmantošanu lielos apmēros katrā konkrētajā gadījumā tarifa atlaidi nosaka valde: 15% - 40% vai 40% - 50%, ja sūtījumu skaits mēnesī pārsniedz attiecīgi 200 000 vai 500 000 vienības, ņemot vērā, ka maksimālā atlaide nevar būt lielāka par 50% no kopējās summas. Sūtījumu skaitu mēnesī nosaka, skaitot kopā klienta un starpniekuņēmumu iesniegtos sūtījumus, jo saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem par pasta pakalpojumiem, klienti var iesniegt Latvijas pastam nosūtīšanai vēstules un citus sūtījumus, kas noformēti uz klienta marķēšanas mašīnas, kā arī ar SIA "Latvijas elektroniskais pasts" un a/s "Nacionālais maksājumu centrs" starpniecību.

Konkurences padome secina, ka Latvijas pasta noteiktās regulējamo pakalpojumu tarifu atlaides ir atkarīgas no klientu nodoto sūtījumu kvalitātes un daudzuma, tāpēc atlaižu piemērošanas principus nevar uzskatīt par diskriminējošiem.

Lietā nav iegūti pierādījumi, ka Latvijas pasta darbības, piemērojot tarifu atlaides, varētu negatīvi ietekmēt konkurenci saistītajos tirgos.

Konkurences likuma 13.pantā noteikts, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot. Par šīs tiesību normas pārkāpumu saskaņā ar 13.panta 5.punktu ir uzskatāma nevienādu noteikumu piemērošana ekvivalentos darījumos ar citu tirgus dalībnieku, radot tam konkurences ziņā nelabvēlīgākus apstākļus.

Konkurences padome atzīst, ka Latvijas pasta darbības, slēdzot ar dažādiem tirgus dalībniekiem sadarbības līgumus par preses izdevumu piegādi, kā arī, piemērojot tarifu atlaides vēstuļu korespondences sūtījumu pakalpojumiem, nav saskatāmas Konkurences likuma 13.panta 5.punktā minētā pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.

Saskaņā ar Ministru kabineta 30.12.1997. noteikumu Nr.444 "Konkurences likuma pārkāpumu izskatīšanas kārtība" 4.punktu iesniegumā par iespējamo Konkurences likuma pārkāpumu jānorāda informācija par faktiem, kas liecina par iesniedzēja pamatotu interesi likumpārkāpuma novēršanā, par pasākumiem, kas veikti pārkāpuma pārtraukšanai pirms Konkurences padome saņēmusi iesniegumu. SIA "Latvijas Elektroniskais pasts" iesniegumā minētā informācija nav ietverta.

Konkurences padome, ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu un 13.panta 5.punktu,

nolēma:

izbeigt lietas Nr.69/02/05/1 "Par SIA "Latvijas Elektroniskais pasts" 18.02.2002. iesniegumu" izpēti, jo iespējamais Konkurences likuma 13.panta 5.punktā noteiktais dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpums bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības "Latvijas pasts" darbības nav noticis.

Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzināja vai tai vajadzēja uzzināt par lēmumu, saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu, Civilprocesa likuma Pārejas noteikumu 1.punktu un Latvijas Civilprocesa kodeksa 24.-A nodaļu.

Priekšsēdētājs

P.Vilks